ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ХОА-2022/110/НА-СТА-ТШ3

Цахим хуудас: www.audit.mn Улаанбаатар хот 2022 он	Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг: tsetsegsuren.a@audit.gov.mn Эл Би Альфа аудит ХХК-ны Аудитор: Н.Дэмбэрэлдорж Утас: 70432545 цахим хаяг: ndembee9929@.gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл 3
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 3
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 4
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан....................6
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан ....**Error! Bookmark not defined.**
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан....................9
3. Аудитын тайлан....................12
3.1 Ерөнхий зүйл....................12
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт 12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 13
3.4 Материаллаг байдал 13
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга....................13
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв....................14
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг....................15
3.8 Аудитын гол асуудал 16
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 16
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт....................16
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 16
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал....................16
4. Аудитын илрүүлэлт 16
4.1 Залруулсан алдаа....................16
4.2 Төлбөрийн акт 16
4.3 Албан шаардлага....................17
4.4 Зөвлөмж....................17
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл 18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

;ХОВД СУМЫН ЕРӨНХИЙ
БОЛОВСРОЛЫН ДУНД СУРГУУЛИЙН
ЗАХИРАЛ Б.КҮНШУАХ ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

Албан тушаал, Гарын үсэг, Тамга

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**84,554,529.31**	**93,850,125.70**
33	**АВЛАГА**	300,054.31	15,672,700.70
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	300,054.31	2,337,700.70
335	**Бусад авлага**	-	13,335,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	-	13,335,000.00
34	**УРЬДЧИЛГАА**	1,690,000.00	1,690,000.00
3471	**Урьдчилгаа тооцоо**	1,690,000.00	1,690,000.00
34711	Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа		
34712	Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	1,690,000.00	1,690,000.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	82,564,475.00	76,487,425.00
354	**Хангамжийн материал**	82,564,475.00	76,487,425.00
35410	Бичиг хэргийн материал	256,000.00	-
35420	Аж ахуйн материал	3,500.00	-
35440	Түлш, шатах тослох материал	4,965,600.00	9,600.00
35450	Барилгын засварын материал	2,853,141.00	2,118,591.00
35460	Хүнсний материал	4,434,300.00	4,307,300.00
35470	Бусад хангамжийн материал	70,051,934.00	70,051,934.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,732,976,906.00**	**3,574,754,032.75**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,732,976,906.00	3,574,754,032.75
392	**Биет хөрөнгө**	1,687,622,353.98	3,529,456,605.77
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,646,294,650.00	3,496,294,650.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(69,597,243.40)	(97,249,987.60)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	150,485,438.00	155,791,234.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(129,326,874.56)	(132,905,512.08)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд		

	хогшил	125,879,966.99	151,131,360.16
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(67,971,594.71)	(76,993,909.69)
39217	Ном	31,858,011.66	33,388,770.98
393	**Биет бус хөрөнгө**	45,354,552.02	45,297,426.98
39301	Програм хангамж	1,075,000.00	1,075,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(708,447.98)	(765,573.02)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	44,988,000.00	44,988,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,817,531,435.31**	**3,668,604,158.45**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**152,000.00**	**1,513,643.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	152,000.00	1,513,643.00
413	**Өглөг**	152,000.00	1,513,643.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	1,513,643.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	152,000.00	-
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,817,379,435.31**	**3,666,705,515.45**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,817,379,435.31	3,666,705,515.45
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	837,165,419.00	837,165,419.00
51101	Өмч: - төрийн	837,165,419.00	837,165,419.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	115,221,952.59	1,964,548,032.73
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	115,221,952.59	115,221,952.59
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	1,849,326,080.14
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	864,992,063.72	864,992,063.72
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,817,531,435.31**	**3,668,219,158.45**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,208,683,163.57	3,007,383,450.49
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	15,966,340.57	1,881,648,752.49
120	Нийтлэг татварын бус орлого	15,386,340.57	1,881,648,752.49
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	15,316,840.57	1,881,648,752.49
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос	187,500.00	

	санхүүжих		
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	15,064,340.57	1,881,648,752.49
120009	Бусад орлого	69,500.00	
122	Тусламжийн орлого	580,000.00	
122001	Хандив тусламж /дотоод/	580,000.00	
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,192,716,823.00	1,125,734,698.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,100,432,600.00	1,068,349,800.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,100,432,600.00	1,068,349,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		11,498,498.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		11,498,498.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	81,446,400.00	45,886,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	45,886,400.00	45,886,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	35,560,000.00	
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	10,837,823.00	
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	10,837,823.00	
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,201,145,312.54	1,157,761,120.31
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,201,145,312.54	1,157,761,120.31
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,109,949,480.78	1,117,920,671.74
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	847,721,626.70	822,216,815.00
210101	Үндсэн цалин	600,122,176.70	601,824,629.00
210102	Нэмэгдэл	215,131,523.00	220,238,077.00
210104	Урамшуулал	32,467,927.00	154,109.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	110,180,240.64	109,651,138.54
210201	Тэтгэврийн даатгал	75,544,404.79	76,129,902.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,816,423.53	8,463,042.15
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,022,898.84	6,750,273.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,706,022.08	1,659,321.78
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	17,090,491.40	16,648,598.88
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	45,999,236.00	50,398,099.50
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,493,406.00	5,527,295.50
210302	Түлш, халаалт	38,938,500.00	44,548,404.00
210303	Цэвэр, бохир ус	567,330.00	322,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	7,005,640.00	5,014,148.00
210401	Бичиг хэрэг	696,300.00	774,647.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,990,440.00	650,900.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	636,100.00	533,700.00
210404	Ном, хэвлэл	514,600.00	161,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,156,000.00	1,081,251.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,245,700.00	1,812,150.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	766,500.00	
2105	Нормативт зардал	51,648,430.00	72,283,352.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	2,471,950.00	828,200.00
210502	Хоол, хүнс	46,496,780.00	68,890,652.00

210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,679,700.00	2,564,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,455,500.00	5,615,800.00
210604	Урсгал засвар	1,455,500.00	5,615,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал		874,000.00
210702	Дотоод албан томилолт		874,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	392,000.00	530,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		530,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	392,000.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	45,546,807.44	51,337,318.70
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	206,200.00	2,557,843.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	814,830.00	3,079,100.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	44,525,777.44	45,700,375.70
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	91,195,831.76	39,840,448.57
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	22,317,723.00	21,118,700.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	10,837,823.00	
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	11,479,900.00	21,118,700.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	68,878,108.76	18,721,748.57
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	68,878,108.76	18,721,748.57
	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	4,471,061.91	
	Дотоод эх үүсвэрээр	4,471,061.91	
221001	Их засвар	1,500,000.00	
222001	Тоног төхөөрөмж	950,000.00	
223001	Бусад хөрөнгө	2,021,061.91	
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	3,066,789.12	1,849,622,330.18
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		296,250.04
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		296,250.04
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		-296,250.04
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	3,066,789.12	1,849,326,080.14

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	837,165,419.00	864,992,063.72	115,221,952.59	1,817,379,435.31
Тайлант үеийн үр дүн			1,849,326,080.1	1,849,326,080.14
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	837,165,419.00	864,992,063.72	1,964,548,032.7	3,666,705,515.45

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл

	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**1,192,973,823.00**	**1,125,734,698.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**257,000.00**	**-**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	257,000.00	-
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	187,500.00	-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	187,500.00	-
120009	Бусад орлого	69,500.00	-
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,192,716,823.00**	**1,125,734,698.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	1,100,432,600.00	1,068,349,800.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,100,432,600.00	1,068,349,800.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	-	11,498,498.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	11,498,498.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	81,446,400.00	45,886,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	45,886,400.00	45,886,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	35,560,000.00	-
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	10,837,823.00	-
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	10,837,823.00	-
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,186,195,823.00**	**1,125,734,698.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,186,195,823.00**	**1,125,734,698.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,094,999,991.24**	**1,085,525,249.43**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	843,510,222.02	821,179,156.93
210101	Үндсэн цалин	586,523,323.52	582,287,228.11
210102	Нэмэгдэл	195,378,698.50	188,713,128.82
210104	Урамшуулал	61,608,200.00	50,178,800.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	111,364,651.22	110,890,200.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	78,316,719.35	78,033,900.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,308,614.87	8,214,000.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,636,271.89	6,571,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал		

		1,645,567.74	1,642,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	16,457,477.37	16,428,200.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	41,225,600.00	44,225,599.50
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,390,600.00	10,390,599.50
210302	Түлш, халаалт	32,955,000.00	32,955,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	880,000.00	880,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	33,215,900.00	4,543,098.00
210401	Бичиг хэрэг	377,700.00	677,147.00
210402	Тээвэр, шатахуун	546,200.00	479,400.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	533,700.00	533,700.00
210404	Ном, хэвлэл	335,700.00	244,100.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,133,600.00	1,101,751.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	29,817,000.00	1,507,000.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	472,000.00	-
2105	**Нормативт зардал**	56,545,318.00	73,423,852.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	3,095,200.00	724,200.00
210502	Хоол, хүнс	50,770,418.00	70,135,152.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,679,700.00	2,564,500.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	4,660,800.00	5,615,800.00
210604	Урсгал засвар	4,660,800.00	5,615,800.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	-	154,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	154,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	392,000.00	7,020,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	6,300,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	392,000.00	720,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	4,085,500.00	18,473,543.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	500,000.00	15,605,043.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,585,500.00	2,868,500.00

213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**91,195,831.76**	**40,209,448.57**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	22,317,723.00	21,487,700.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	10,837,823.00	-
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	11,479,900.00	21,487,700.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	68,878,108.76	18,721,748.57
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	68,878,108.76	18,721,748.57
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**6,778,000.00**	**-**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**7,250,000.00**	**-**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**7,250,000.00**	**-**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	7,250,000.00	-
221001	Их засвар	1,500,000.00	-
222001	Тоног төхөөрөмж	5,750,000.00	-
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(7,250,000.00)**	**-**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	(472,000.00)	-

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	**Үзүүлэлт**	**Тайлант оны**	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	**Гүйцэтгэл**
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	1114736200.00	1095514451.43
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1114736200.00	1095514451.43
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1088890300.00	1074026751.43
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	821408700.00	821179156.93
210101	Үндсэн цалин	582515800.00	582287228.11
210102	Нэмэгдэл	188714100.00	188713128.82
210104	Урамшуулал	50178800.00	50178800.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	110890200.00	110890200.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	78033900.00	78033900.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8214000.00	8214000.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6571300.00	6571300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1642800.00	1642800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	16428200.00	16428200.00

2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	44225600.00	44225599.50
210301	Гэрэл, цахилгаан	10390600.00	10390599.50
210302	Түлш, халаалт	32955000.00	32955000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	880000.00	880000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	3323700.00	3299600.00
210401	Бичиг хэрэг	377700.00	377700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	479400.00	479400.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	533,700.00	533,700.00
210404	Ном, хэвлэл	244,100.00	244,100.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	181,800.00	157,700.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,507,000.00	1,507,000.00
2105	**Нормативт зардал**	87,787,400.00	73,423,852.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	724,200.00	724,200.00
210502	Хоол, хүнс	84,498,700.00	70,135,152.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,564,500.00	2,564,500.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,660,800.00	1,660,800.00
210604	Урсгал засвар	1,660,800.00	1,660,800.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	241,900.00	154,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	241,900.00	154,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	720,000.00	720,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00	720,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	18,632,000.00	18,473,543.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,763,500.00	15,605,043.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,868,500.00	2,868,500.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	25,845,900.00	21,487,700.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	25,845,900.00	21,487,700.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	25,845,900.00	21,487,700.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,114,736,200.00	1,114,236,200.00
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	1,068,349,800.	1,068,349,800.

		00	00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,068,349,800.00	1,068,349,800.00
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	45,886,400.00	45,886,400.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	45,886,400.00	45,886,400.00
1E+05	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	500,000.00	-
1E+06	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	500,000.00	-
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	10.00	10.00
610001	Төсвийн байгууллага	10.00	10.00
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	74.00	74.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	39.00	39.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	24.00	24.00
620004	Гэрээт ажилтан	10.00	10.00
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**74.00**	**74.00**
650004	СЄБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	42.00	42.00
650006	Соёл урлагийн салбарын тєрийн їйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	1.00	1.00
650009	Тєрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	21.00	21.00
650010	Гэрээт ажилтан	10.00	10.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	-	**11,498,498.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	-	**11,498,498.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	-	11,498,498.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	-	1,243,498.00
210401	Бичиг хэрэг	-	299,447.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	944,051.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	-	3,955,000.00
210604	Урсгал засвар	-	3,955,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	-	6,300,000.00

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	6,300,000.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	-	11,498,498.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	-	11,498,498.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	11,498,498.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд дотоод хяналт, и баримт, 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилттэй холбоотой зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Эл Би Альфа Экспэйншин аудит ХХК-ны аудитор Н.Дэмбэрэлдорж 2022 оны 02 дугаар сарын 17-нээс 2021 оны 02 дугаар сарын 22–ны хооронд гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер А.Цэцэгсүрэн, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Х.Болдбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Тус байгууллага нь 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 146 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургууль нь “Хүүхдийн хөгжлийг дэмжин , хичээл , сургалтын үйл ажиллагааг үр дүнтэй зохион байгуулж, сурлагын хоцрогдлыг бууруулахад хамтын оролцоог хангана ” гэсэн зорилго дэвшүүлэн ажиллаж , зорилтын хүрээнд дараах 3 зорилт бүхий 57 нэрийн ажлын нэгдсэн төлөвлөгөөнд тусган ажилласан байна .

2021-2022 оны хичээлийн жилд бага ангид 217 суралцагч, дунд ангид 159 суралцагч, ахлах ангид 103 суралцагч, дүйцсэн хөтөлбөрт 28, нийт 507 суралцагчтай сургалтын үйл ажиллагаа явуулсан байна.

Хичээлийн жилийн эхнээс сургуулийн ЭЕШ-д бэлтгэх тусгай хуваарийн дагуу Лхагва гариг бүрд зохион байгуулж, товлосон хугацаанд сорил шалгалт авч шинжилгээ хийсний үр дүнд ЭЕШ-2021 уралдаант шалгалтаас математикийн хичээлээр 579 оноо авч аймагт 2-р байр, Орос хэлний хичээлээр 586 оноо авч аймагт 3-р байр эзэлсэн амжилт гаргасан .

Боловсрол Шинжлэх Ухааны сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан түр журмын дагуу сургууль болон дотуур байрны орчин цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт хийж, хичээлийн жилийн бэлтгэлийг хангаж, улмаар өдөр тутмын үйл ажиллагаанд мөрдлөг болгож ажилсан байна.

Тус сургууль нь хичээлийн жилд сурлагын хоцрогдлыг арилгах зорилгоор төлөвлөгөө, судалгаа гаргаж мөрдөж ажилласан үр дүнтэй ажил болсон.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:
Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолоор “төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай”
Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор Боловсрол шинжлэх ухааны яамны үнэлгээ дотоод аудитын газар тус байгууллагад дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАГНАЛЫН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогоор сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 1125,7 сая төгрөгөөс 1 хувиар тооцон11,2 сая төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцон, санхүүгийн тайлангийн түвшинд гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 8,4 сая төгрөгөөр тогтоолоо.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1851.1 сая төгрөгөөр буюу 2 дахин өссөн байна. Энэ нь1,850.0 сая төгрөгийн үнэтэй бүхий хичээлийн шинэ барилга ашиглалтад орсон.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Тайлант оны эхэнд болон эцэст мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлгүй байна.

Тайлант оны эхэнд 0.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байсан бол оны эцэст авлагын үлдэгдэл 15.4 сая төгрөгөөр өссөн байна. Энэ нь аймгийн БГ-аас сургуульд "Ухаалаг самбар" бэлтгэн нийлүүлэхээр төсвөөр 13.0 сая төгрөгийг шилжүүлсэн боловч уг ухаалаг самбар нь тайлант хугацаанд сургуульд ирээгүй, НДШ-ийн жилийн эцсээр 2.0 сая төгрөгийн илүү төлөлт хийсэн нь төсвийн хэмнэлтийг бууруулж өр төлбөрийг өсгөхөд нөлөөлсөн байна.

2020 оны 4 дүгээр сарын 23 –ны өдөр Ховд сумын Засаг дарга Ш.Ерболат , Тома-Алтай ХХК-ны захирал П.Болормаа нар Ховд сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны хатуу эдлэл нийлүүлэх ХОАОНӨГ/202001091 тоот гэрээ байгуулжээ

Уг гэрээний нийт дүн 28.4 сая төгрөгөөр 8 нэрийн 192 ширхэг сурагч ширээ, сандал, хувцасны шкаф, давхар ор, номын тавиур, багшийн ширээ, угаалгын машин, Нотебүүк компьютер бэлтгэхээр гэрээнд тусгасан . Гэрээний дуусах хугацаа 2020 оны 5 дугаар сарын 20-ны өдрөөр тогтоосон .Гэрээнд заасан санхүүжилтийг орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаас санхүүжүүлэхээр тусгасан .Гэрээнд заасан хөрөнгийг хугацаандаа хүлээлгэн өгсөн боловч 1 ширхэг Нөтүбүүк компьютерыг өнөөг хүртэл хүлээлгэн өгөөгүй дутагдал илэрсэн.

Тома-Алтай ХХК нь гэрээгээр бэлтгэн нийлүүлсэн хөрөнгөөс 1690,0 мянган төгрөгийн үнэтэй Нөтүбүүкийг гэрээний хугацаанд нийлүүлээгүй хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа дансанд бүртгэлтэй байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 76.5 сая төгрөг болж 4.9 сая төгрөгөөр буурсан нь нүүрсний хэрэгцээ хасагдсан, 2021 оны 12 дугаар сард тус сургуулийн хичээлийн болон дотуур байрууд халаалтын нэгдсэн системтэй холбогдсонтой холбоотой түлшний үлдэгдэл буурсантай холбоотой байна.

Тайлант хугацаанд төсвийн хөрөнгөөр 115.8 сая төгрөгийн бараа материал бэлтгэж, БГ-аас үнэ төлбөргүйгээр бэлтгэн нийлүүлсэн 0.6 сая төгрөгийн ариутгалын хэрэгсэл, 121.9 сая төгрөгийн материалыг зарцуулжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл оны эхэнд 2000.6 сая төгрөг байсан бол оны эцэст 3882.7 сая төгрөг болж 1850,0 сая төгрөгийн бага сургуулийн шинэ барилга ашиглалтад орсонтой холбоотой байна .

БШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар1850,0 сая төгрөгийн өртөгтэй , 1840,0 мкв талбай бүхий 240 хүүхдийн суудалтай бага сургуулийн барилгыг Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комиссын 2021 оны 11 дүгээр сарын 10- ны өдрийн ББКД-55/21 тоот актаар хүлээн авсан. БШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 26,3 сая төгрөгийн үнэ бүхий 18 нэрийн 280 ш сурагчийн болон багшийн ширээ сандал, гал тогооны тавилга эд хогшлын хүлээн авч ашиглаж байна.

Тайлант онд 6.1 сая төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэж,1882.6 сая төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан, 5.7 сая төгрөгийн хөрөнгө акталж устгасан ба тайлант оны эцэст 3882.7 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны оны эхний үлдэгдэл 1817.4 сая төгрөг байсан оны эцэст 3666.7 сая төгрөг болж тайлант онд 1849.3 төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүн 1849.3 сая төгрөгийн ашигтай гарсан нөлөөлсөн байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургуулийн 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1114.7 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 1114,7сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Боловсрол шинжлэх ухааны яамнаас тус байгууллагын төсвийг анх 1091.8 сая төгрөгөөр баталсан бол тодотгол хийн нэмэгдүүлж 1114.7 сая төгрөгөөр батлан ирүүлснээс үзэхэд Засгийн газрын 43 тоот тогтоолын хэрэгжилт хангагдаагүй байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд 1,114.7 сая төгрөгийн төсөв баталснаас 1068.3 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 45.9 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 0,5 сая төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1,114.2 мянган төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны 0.5 сая төгрөг нийт 1,114.7 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 1,096.0 сая төгрөгийг зарцуулж 18,7сая төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1095,5 сая төгрөг буюу 98,3 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлыг 932,1 сая төгрөгөөр, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 44,2 сая төгрөг, хангамж , бараа материалын зардал 3,6, нормативт зардал 63,2 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардал 18,5 сая ,төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж урамшуулал 21,5 сая төгрөг тус тус зарцуулсан .

Батлагдсан төсвөөс үдийн цайны хэмнэгдсэн зардлаас 4,3 сая, хоолны хэмнэгдсэн зардлаас 14,4 сая , нийт 18,7 сая төгрөгийг татан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн зарцуулалтыг нэр төрлөөр тооцвол; бараа үйлчилгээний бусад зардлаас бичиг хэрэгт 0,3 сая, албан томилолтод 0,2 сая, хоолны зардлаас тээврийн зардалд 2,3 сая, хичээл практикт 0,3 сая, түлшний зардлаас халаалтад 9,4 сая , гэрэл цахилгаанаас халаалтад 4,9 сая, бохир цэвэр усны зардлаас 5,6 сая төгрөгийг тус тус гүйлгэн зарцуулсан байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн тайлангаар “Дотуур байх-Миний гэр” төслийн хүрээнд Гэр бүл хүүхэд залуучуудын газраас НҮБ-ийн санхүүжилтээр 2,0 сая, аймгийн БГ-аас 11.9 сая , нийт 13,9 сая төгрөгийн санхүүжилтийг хамтарсан гэрээний дагуу авч зарцуулсан байна.

Тус төслийн зардлаар дотуур байрны сурагчдын хэрэгцээнд зориулж ахуйн хэрэгцээний цахилгаан хэрэгслүүд, хүүхдийн зохиолын номууд,өрөө тасалгааны тохижилтод зориулж ширээ сандал, тавиур, хивсэнцэр , бичиг хэргийн материалууд, сурах бичгүүд, принтер ,таблет, флаш, ламинатор зэрэг хөрөнгүүд бэлтгэж орлого авч тайланд тусгасан.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

АДБОУС 706.7-д тодорхойлсон тодорхой бус байдал үүссэн, хэрэглэгчдэд хамааралтай санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудалгүй болно.

3.8 Аудитын гол асуудал

АДБОУС 701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх асуудлууд байхгүй болно.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасны дагуу тус байгууллагын 2021 оны Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хяналаа.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 151 мэдээллээс 124 мэдээлэл хугацаандаа оруулсан. 27 мэдээлэл хугацаа хоцроосон, цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш дүн бүхий орлого буюу сар бүрийн санхүүжилтийн орлогын 12, зарлагын 4 гүйлгээ гарсныг тухай бүр шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулсан боловч оны эцэст татан төвлөрүүлсэн 1 ажил гүйлгээг мэдээлсэн .

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь Шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Өмнөх аудитаар 2 зөвлөмж өгсөн бөгөөд 100 хувь хэрэгжүүлэн ажилласан байна

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Урьдчилгаа дансны хэрэгжилтийг хянах шаардлагатай байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 188.1 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 0.6 сая төгрөгийн алдааг залруулж, төсвийн хэмнэлтийг төвлөрүүлээгүй зарцуулсан 113.4 сая төгрөг, хэмнэгдсэн төсвийг НДШ илүү шилжүүлсэн, гэрээт хугацаандаа орлого аваагүй авлагаар бүртгэсэн 2.0 сая төгрөгийн 1 акт бичиж, 1.7 сая төгрөгийн 1 албан шаардлага тогтоон. 70,4 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өглөө.

4.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

Боловсролын газраас үнэ төлбөргүй олгосон ариутгалын материалыг бараа материалын тайланд орлого , зарлагаар тусгаагүй 649,0 мянган төгрөгийн материалыг тайланд тусгаж залруулга хийлээ.

***<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>*:** Байгууллагын удирдлага, нягтлан бодогч нарт асуудлын бүртгэлээр танилцуулан 649,0 мянган төгрөгийн залруулга хийж, залруулсан 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны 146 тоот албан бичгээр санхүүгийн тайланд залруулга хийсэн болно.

4.2 Төлбөрийн акт

Илрүүлэлт: НДШ-ийг илүү төлж авлагаар бүртгэсэн нь төсвийн хэмнэлтийг бууруулсан 2.0 сая төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлээгүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Засгийн газрын 2021 оны 2 дугаар сарын 17-ны 43 дугаар тогтоолын 1.1-д "үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, төсөл арга хэмжээг тэвчиж, зардлыг гаргахгүй байх зэргээр батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гаргахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг төлөвлөн хуваарилах", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 5.4-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар 20.2.5-д дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянаж ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах"гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь:</u> Төлбөрийн акт тогтоов.

4.2.1 Албан шаардлага

Илрүүлэлт 2020 оны 4 дүгээр сарын 23 –ны өдөр Тома Алтай ХХК-тай Ховд сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны хатуу эдлэл нийлүүлэх ХОАОНӨГ/202001091 тоот гэрээ байгуулсан боловч 1690,0 мянган төгрөгийн үнэтэй нөтвүүкийг одоо хүртэл нийлүүлээгүй авлагаар бүртгэсэн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 5.4-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар 20.2.5-д дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянаж ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах"гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь:</u> Зөрчил арилгуулах албан шаардлага өглөө.

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

4.4.1 Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт:</u> Дотоод хяналтын баг хийх ажлын төлөвлөгөөгүй хяналт хэрэгжүүлээгүйгээс зарцуулсан шатахуунд замын хуудас хөтлөөгүй, тухайн албан тушаалтан гарын үсэг зурж баталгаажуулаагүй, шатахууны зарцуулалтад тавих хяналт сул байна. Аудитын түүврээр 1.2 сая төгрөгийн анхан шатны баримт дутуу байна

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д "анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна" , Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолын 1.3-д "аж ахуйн нэгж, байгууллага нь энэхүү нийтлэг журамд нийцүүлэн, өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон "дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам"-тай байна", 1.5-д "... Журмын 1.4-т зааснаас бусад тохиолдолд "дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам" тухайн байгууллага, аж ахуйн нэгж өөрөө баталж мөрдөнө" гэсэн заалтуудыг мөрдөн ажиллах

<u>4.4.2 Засгийн газрын 43 тоот тогтоол</u>

<u>Илрүүлэлт:</u> Засгийн газрын 43 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан төсөвт зардлын 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гаргаагүй, төсөвт төвлөрүүлээгүй 113.4 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчил илэрлээ.

Өгсөн зөвлөмж: Засгийн газрын 2021 оны 2 дугаар сарын 17-ны 43 дугаар тогтоолын 1.1-д "үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, төсөл арга хэмжээг тэвчиж, зардлыг гаргахгүй байх зэргээр батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гаргахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг төлөвлөн хуваарилах" Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 5.4-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар 20.2.5-д дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянаж ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан баталгаажуулах"гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

4.4.3 И баримттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:Тайлангийн хугацаанд сургууль нь 10 гаруй аж ахуйн нэгжүүдээс хүнс, бараа материал, шатахуун, нүүрс , интернэтийн үйлчилгээнд 69.2 сая төгрөгийн худалдан авалт хийсэн нь И баримтаар баталгаажаагүй .

Зөвлөмж: *Татварын ерөнхий хуулийн 28.5. " Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсвэл цахимаар илгээх үүрэгтэй", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7 " Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэсэн заалтуудыг мөрдөн ажиллаж, худалдан авалтын ажил гүйлгээ бүрийг N баримтаар баталгаажуулан ажиллах.*

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 4 дүгээр сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая.төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Ховд сумын Ерөнхий боловсролын дунд сургууль	7	188.1	1	0.6	2	2.0	1	1.7	3	183.8

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР: Х.БОЛДБААТАР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР: А.ЦЭЦЭГСҮРЭН

ТАЙЛАНГ БИЧСЭН

ЭЛ БИ АЛЬФА АУДИТ ХХК-НИЙ

АУДИТОР: Н.ДЭМБЭРЭЛДОРЖ